

Sprawozdanie stenograficzne

z rozpraw

galicyjskiego Sejmu krajowego.

I. posiedzenie 6. sesyi 3. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 6. kwietnia 1875.

Treść: Przedstawienie sejmowi przez J. E. hr. Namiestnika nowomianowanego Marszałka J. E. hr. Alfreda Potockiego. — Otwarcie sesyi sejmowej i przemowa zagajająca J. E. hr. Marszałka. — Przemówienie J. E. hr. Namiestnika. — Uczenie pamięci zmarłego posła Agopsowicza. — Pismo Prezydium Namiestnictwa do hr. Marszałka zawiadamiające o zwołaniu sejmu. — Usprawiedliwienia niebytności i urlopy udzielone posłom. — Wybór czterech sekretarzy i dwunastu rewidentów. — Pierwsze czytania następujących przedłożeń Wydziału krajowego: Sprawozdanie o budżecie funduszków krajowych na rok 1876; Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego za czas od 1. Lipca 1874¹ po koniec Stycznia 1875; Sprawozdanie o ustawie drogowej; Sprawozdanie w sprawie ustanowienia nowych trybunałów Iszej instancyi w zachodniej Galicyi; Sprawozdanie o wniosku wyjednania ustawy co do ważności zapisu na sąd polubowny; Sprawozdanie z wnioskiem rozłączenia gmin Obarzym i Temeszów w powiecie Brzozowskim; Sprawozdanie z wnioskiem do ustawy względem chowu bydła; Sprawozdanie o zmianie ustaw krajowych, nadających poszczególnym miastom prawo do poboru opłat od napojów spirytusowych z powodu zaprowadzenia miar metrycznych; Sprawozdanie o przyzwoleniu kredytu dodatkowego na wykończenie budowy 2 piętra i pokrycie dachu w zabudowaniu szpitalu lwowskiego.

Początek posiedzenia o godzinie 1. minut, 5 rano.

Posłów obecnych 99.

J. E. Namiestnik hr. Gołuchowski. Wysokie Zgromadzenie! Najjaśniejszy Pan, miłościwie panujący nam Cesarz i Król Najwyższem postanowieniem z dnia 19. Marca najlaskawiej mianować raczył Alfreda hr. Potockiego Marszałkiem krajowym dla Królestw Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem. Pan Marszałek objął przeszłego tygodnia urządowanie w Wydziale krajowym a dziś mam zaszczyt przedstawić go wysokiej Izbie.

(J. E. Marszałek Alfred hr. Potocki wstępuje na trybunę).

Marszałek Alfred hr. Potocki.

Wysokie Zgromadzenie!

Najwyższem postanowieniem z dnia 3. Marca 1875 r. raczył Najj. Pan zwołać na dzień dzisiejszy Sejm krajowy. Ponieważ dostateczna liczba panów posłów jest obecną, więc zagajam posiedzenie. Wzywam na sekretarzy prowizorycznych pp. Jasińskiego Józefa, Badeniego Józefa, Abrahamowicza, gdyż pan Rey telegrafował, że jest chorym, oraz p. Antoniewicza. (Po chwili). Ponieważ p. Antonie-

wicz jest nieobecny, zatem na jego miejsce proszę ks. Zaklińskiego.

Wysoki Sejmie!

Powołany przez Najj. Pana, Najmiłościvszego Cesarza i Króla naszego objąłem wielce zaszczytną dla mnie posadę Marszałka Sejmu krajowego. Czuję głęboko ważność przyjętego obowiązku i będę się starał wszelkimi siłami mojemu zadość mu uczynić.

Nie łatwo mi przyjdzie zastąpić męża, który od samego początku w tym Sejmie przewodniczył, którego nazwisko niemal zrosło się z tym Sejmem i którego bezstronność i oględność dla nas wszystkich jest w miłej pamięci (brawo). Oddając mu więc winny hołd za jego zasługi — nie wątpię Szan. panowie, że jestem tłumaczem waszych uczuć (brawo, oklaski). Mam nadzieję, że zdołam zaskarbić sobie zaufanie Wasze, które mi będzie potrzebne do spełnienia ważnych moich obowiązków.

Wysoki Sejmie!

Przy ostatniej Sesji sejmowej 3. peryodu sejmowego mamy niektóre ważne przedłożenia, które będą wymagać Waszej gorliwej pracy i głębokiego zastanowienia. Spodziewam się, że się przyczynią, gdy będą uchwalone, do dobra kraju i do dalszego jego rozwoju.

Kończę wzywając panów do wykrzyknienia wraz ze mną na cześć Najj. Pana: Niech żyje Najjaśn. Pan!

(Izba powtarza trzykrotnie: Niech żyje Najjaśn. Pan — Mnohaja lita!)

J. E. hr. Marszałek. P. Namiestnik ma głos.

J. E. Namiestnik hr. Gołuchowski.

Wysokie Zgromadzenie!

Zaledwie upłynął kilkumiesięczny przebieg czasu od chwili ostatniego zebrania sejmowego, a już ponownie następuje mi się sposobność powitać Wysokie Zgromadzenie w imieniu rządu, co czynię tem pochopniej, ponieważ żywię nadzieję, że w ciągu bieżącej Sesji sejmowej uchwalone zostaną ważne i nasz kraj żywo interesujące sprawy, które już w przeszłorocznem zebraniu sejmowem były przedmiotem ożywionych rozpraw.

Do ich rzędu zaliczam: ustawę drogową, ustawę sanitarną, ustawę względem podniesienia chowu bydła i ustawę propinacyjną.

Wszystkie te sprawy spiesznego i stanowczego wymagają załatwienia, albowiem chodzi tu o wdrożenie postanowień ustawodawczych, bez których prawidłowy zarząd kraju jest niewykonalny lub też o określenie istniejących dotąd uprawnień nie liczących z ustawą państwową o wolnem zarobkowaniu; zechce zatem Wysokie Zgromadzenie pomienionym pracom ustawodawczym przychylnego nie odmawiać uwzględnienia.

Przytem mam zaszczyt przedstawić i życzliwości Wys. zgromadzenia polecić p. Oswalda Bartmańskiego, wice-prezydenta Namiestnictwa, który tak jak zeszłych lat i teraz będzie pełnił obowiązki rządowego komisarza.

Z przedłożeń rządowych składam do łaski marszałkowskiej na podstawie §. 19, ustępu 2. statutu krajowego 15 wniosków w sprawie zmian w terytoryalnym podziale kraju na okręgi sądowe do zapiniowania, w myśl §. 2. ustawy z d. 11. Czerwca 1668 r.—tudzież zamknięcie rachunków funduszków indemnizacyjnych; budżety zaś funduszków indemnizacyjnych dopiero za dni kilka będę miał zaszczyt przedłożyć Wysokiej Izbie.

J. E. hr. Marszałek. W ostatnim czasie umarł kolega nasz, poseł Agopsowicz, proszę panów wyrazić żal nasz przez powstanie z miejsca. (Izba powstaje). Wszło do Sejmu następujące pismo.

Sekretarz p. Józef Jasiński (czyta).

Odpis. C. k. Prezydium Namiestnictwa we Lwowie. Odpis pisma Prezydium Namiestnictwa do Jaśnie Oświeconego Księcia Leona Sapiehy marszałka sejmu krajowego we Lwowie. L. 1741/pr.

Jaśnie Oświecony Książę.

Jego ces. i król. apostolska Mość raczył Najwyższym patentem z dnia 3. Marca b. r. zwołać na dzień szóstego (6.) Kwietnia b. r. sejmy krajowe królestw i krajów, reprezentowanych w Radzie Państwa.

Mam zaszczyt zawiadomić o tem Jaśnie Oświeconego Księcia w skutek reskryptu Jego Excellencyi Pana Ministra spraw wewnętrznych z dnia 6. b. m. l. 917/MJ.

Racz Jaśnie Oświecony Książę przyjąć przy tej sposobności zapewnienie o mojem wysokiem poważaniu. We Lwowie d. 9. marca 1875.

J. E. hr. Marszałek. Usprawiedliwia się z nieobecności swojej ks. biskup Gałęcki.

Sekretarz p. Józef Jasiński (czyta)

Ekscellencyo, Jaśnie Wielmożny P. Hrabio!

Na wezwanie z d. 10. Marca 1875. Nr. 4. mam zaszczyt odpowiedzieć, iż nie mogę brać udziału w Sejmie kraj. rozpoczynającym się z dniem 6. Kwietnia 1875 a to z powodu obarczenia sprawami urzędu mego, które mi na wyjazd nie pozwalają.

Kraków d. 3. Kwietnia 1875.

Gałęcki w. r.
biskup.

J. E. hr. Marszałek. Hrabia Siemiński prosi o urlop.

Sekretarz p. Józef Jasiński (czyta).

Wasza Ekscellencyo!

Przyjechawszy do Nicei na święta do mej rodziny zapadłem mocno na zdrowiu i wedle orzeczeń lekarza nie będę w stanie wyjechać ztąd przed czternastu dniami, aby udać się do Lwowa dla poświęcenia się sprawom Sejmu. Zmuszony więc jestem upraszać Waszą Ekscellencyę o udzielenie mi urlopu do 20. Kwietnia b. r.

Przy tej sposobności proszę Waszą Ekscellencyę, by raczył przyjąć wyrazy najwyższego szacunku i poważania mego, z którymi mam honor pozostawać Waszej Ekscellencyi

uniżonym sługą
Siemiński.

Nicea 21. Marca 1875.

J. E. hr. Marszałek. Czy wysoki Sejm pozwala na urlop? Kto się zgadza z udzieleniem urlopu zechce powstać. (Większość). Jest udzielony.

Sekretarz p. Józef Jasiński (czyta).

Do Jego Ekscellencyi Marszałka krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi i Wielk. ks. Krakowskiego.

Z powodu choroby nie mogąc stawić się na Sejm 6. b. m. mam zaszczyt upraszać Jaśnie Wiel. Marszałka o udzielenie mi przez Izbę urlopu na dni piętnaście.

Z głębokiem uszanowaniem
Franciszek Paszkowski,
poseł większych posiadłości okręgu
wyborczego krakowskiego.

Kraków 3. Kwietnia 1875.

J. E. hr. Marszałek. Kto się zgadza z udzieleniem urlopu p. Paszkowskiemu na dni 15, zechce powstać (większość). Urlop jest udzielony.

J. E. hr. Marszałek. Udzieliłem ośmiodniowy urlop pp. Smarzewskiemu i Bogdanowiczowi.

Sekretarz p. J. Jasiński (czyta telegram).

Do trzech dni stawię się w Sejmie.

Rey.

J. E. hr. Marszałek. Przystępuję do porządku dziennego. Na porządku dziennym stoi: Wybór 4. sekretarzy.

P. ks. Król. Wnoszę, aby ci sami panowie, których p. Marszałek obrał, zostali potwierdzeni jako sekretarze, bo spodziewamy się, że cały Sejm na to przystanie. Osobliwie dla tego, że ci panowie już gorliwie, szczególnie p. Jasiński, dawniejszych lat pracowali i tego więc roku wielce pomocnymi będą p. Marszałkowi.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest więc wniosek księdza Króla przyjęcia panów, przezemnie powołanych na sekretarzy.

Kto jest za wnioskiem księdza Króla, zechce powstać. (Większość).

Z porządku dziennego następuje wybór 12tu rewidentów.

P. ksiądz Król: Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek: P. ksiądz Król ma głos.

P. ksiądz Król: Wnoszę, aby zatwierdzono zeszłorocznych 12tu rewidentów.

Sekretarz P. Józef Jasiński: W roku zeszłym byli rewidentami: Fortuna, Szeptycki, Wesołowski, Wolański Mikołaj, Spiawiński, Zakliński, Szczepański, Torosiewicz, Krzyżanowski, Podlewski, Krasicki, Tetmajer.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek, aby zatwierdzić tych samych na rewidentów, którzy przeszłego roku obowiązek ten pełnili. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość).

Jest przyjęty.

Z porządku następuje pierwsze czytanie:

Sprawozdania Wydziału krajowego o budżecie funduszków krajowych na rok 1876. Sprawozdawca p. Wereszczyński ma głos.

Ob. Al. I.

Sprawozdawca p. Wereszczyński: (zaczyna czytać).

Sprawozdanie o budżecie funduszków krajowych na rok 1876.

Wysoki Sejmie!

P. Dunajewski: Uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek, aby sprawozdawcę uwolnić od czytania. Kto jest za tym wnioskiem, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Wereszczyński: Wnoszę, aby wysoki Sejm wybrał komisję budżetową z 13tu członków złożoną i odesłał do tejże to sprawozdanie.

J. Ex. hr. Marszałek: Kto się zgadza z tym wnioskiem zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego
Ob. Al. II. za czas od 1. Lipca 1874 po koniec Stycznia 1875. Sprawozdawca p. Pietruski ma głos.

Sprawozdawca p. Pietruski: (zaczyna czytać).

P. Erazm Wolański: Uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

P. Dunajewski: Proszę o głos.

J. Ex. hr. Marszałek: P. Dunajewski ma głos.

P. Dunajewski: Ponieważ Wydział krajowy nie proponuje żadnej komisji, którejby ta sprawa przekazaną była, przeto pozwalam sobie postawić wniosek, aby to sprawozdanie odesłane było do komisji budżetowej.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek, aby to sprawozdanie odesłane było do komisji budżetowej.

Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest większość. Wniosek jest przyjęty.

Z porządku dziennego następuje: Sprawozdanie o ustawie drogowej. Sprawozdawcą jest p. Ba-
Ob. Al. III. deni.

Sprawozdawca p. Wład. hr. Badeni: (zaczyna czytać).

P. Erazm Wolański: Proszę uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek, aby sprawozdawcę uwolnić od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Wład. hr. Badeni: Wnoszę, aby to odesłano do mającej się wybrać komisji drogowej, składającej się jak w roku zeszłym z 9 członków.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek, aby to sprawozdanie odesłano do wybrać się mającej komisji drogowej z 9. członków. Kto się zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

Z porządku dziennego następuje:

Sprawozdanie w sprawie ustanowienia nowych trybunałów I. instancji w zachodniej Galicyi. Spra-
Ob. Al. IV. wozdawca p. dr. Smolka.

Sprawozdawca p. dr. Smolka: (zaczyna czytać).

P. ksiądz Król: Proszę uwolnić sprawozdawcę od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek uwolnienia sprawozdawcy od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. dr. Smolka: Pod względem formalnym pozwolę sobie postawić wniosek, aby to sprawozdanie przekazane zostało komisji prawniczej z 9. członków złożonej jak zeszłego roku.

J. Ex. hr. Marszałek: Nikt głosu nie zabiera? Kto się z tem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęte.

Następuje z porządku dziennego sprawozdanie o wniosku wyjednania ustawy co do ważności zapisu na sąd polubowny. Sprawoz. p. dr. Smolka ma głos.
Ob. Al. V.

P. Czajkowski: Proszę uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek uwolnienia od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Wniosek przyjęty.

P. Smolka. Pod względem formalnym stawiam wniosek, ażeby ten przedmiot jak poprzedni, był przekazany komisji prawniczej.

J. Ex. hr. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość).

Z porządku następuje punkt 9.

Sprawozdanie z wnioskiem rozłączenia gmin Obarzym i Temeszów w powiecie Brzozowskim.

Ob. Al. VI. Sprawozdawca p. dr. Skwarczyński ma głos.

P. Erazm Wolański: Uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek uwolnienia od czytania, kto się z nim zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość).

Sprawozdawca p. Skwarczyński: Pod względem formalnym pozwolę sobie postawić wniosek, aby tę sprawę tak jak w roku zeszłym, wniosek o oddzieleniu miasta Bieczka od przedmieść, odesłano do komisji administracyjnej.

J. Ex. hr. Marszałek: Nikt głosu nie żąda. (Nikt). Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Ob. Al. VII. Następuje sprawozdanie o zmianie ustaw krajowych nadających poszczególnym miastom prawo do poboru opłat od napojów spirytusowych z powodu zaprowadzenia miar metrycznych. Sprawozdawca p. dr. Skwarczyński ma głos.

Głos. Proszę uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek, aby sprawozdawcę uwolnić od czytania. Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skwarczyński: Pod względem formalnym wnoszę, ażeby Wys. Izba rzecz tę odesłała do komisji administracyjnej.

J. Ex. hr. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Ob. Al. VIII. Następuje sprawozdanie z wnioskiem do ustawy względem chowu bydła. Sprawozdawca p. dr. Skwarczyński ma głos.

Głos. Proszę uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek, aby uwolnić sprawozdawcę od czytania. Kto się zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Skwarczyński: Pod względem formalnym wnoszę, aby Wys. Izba raczyła to sprawozdanie odesłać do komisji kultury krajowej, która by się składała jak w przeszłym roku z 9. członków.

J. Ex. hr. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza, zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Ob. Al. IX.

Następuje sprawozdanie o przyzwoleniu kredytu dodatkowego na wykończenie budowy 2go piętra i pokrycie dachu w zabudowaniu lwowskiego szpitala.

P. Wład. hr. Badeni: Uwolnić od czytania.

J. Ex. hr. Marszałek: Jest wniosek aby sprawozdawcę uwolnić od czytania, kto się z tem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Sprawozdawca p. Serwatowski. Pod względem formalnym wnoszę, aby ten przedmiot jako ściśle budżetowy odesłano do komisji budżetowej.

J. Ex. hr. Marszałek: Kto się z tym wnioskiem zgadza zechce rękę podnieść. (Większość). Jest przyjęty.

Tem samem wyczerpany jest porządek dzienny dzisiejszego posiedzenia. Proszę p. sekretarza odczytać porządek jutrzejszego posiedzenia.

Sekretarz p. Józef Badeni: (czyta).

Porządek dzienny 2go posiedzenia

6. sesji, III. peryodu Sejmu galicyjskiego, które się odbędzie dnia 8go Kwietnia 1875 o godzinie 11 w południe.

1. Wybór komisji budżetowej, drogowej, prawniczej, administracyjnej i kultury krajowej.

2. Pierwsze czytanie Sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie domu położnic we Lwo-
Sprawozdawca poseł Serwatowski.

3. Pierwsze czytanie Sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania inżynierom okręgowym cechy stałych urzędników krajowych.
Sprawozdawca poseł Badeni Wład.

4. Pierwsze czytanie Sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia na pobór opłaty od gorących napojów dla gminy miasta Strzyżowa. Sprawozdawca poseł Skwarczyński.

J. Ex. hr. Marszałek: Następane posiedzenie jutro o godz. 11. Posiedzenie zamknięte.

(Posiedzenie zamknięte o godz. 1 minut 45).

1. In the case of the ...
 2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...

2. ...
 3. ...
 4. ...
 5. ...
 6. ...
 7. ...
 8. ...
 9. ...
 10. ...
 11. ...
 12. ...
 13. ...
 14. ...
 15. ...
 16. ...
 17. ...
 18. ...
 19. ...
 20. ...

00. A. I. VI

00. A. I. VII

00. A. I. VIII